

Inventering av stora rovdjur i Örebro län - 2005/2006

Foto: Kjell Johansson, Länsstyrelsen

Sammanfattning

Föryngring av varg skedde 2005 i tre av vargreviren i Örebro län. Vid slutet av vintern fanns ca 25 stationära vargar som berörde länet: sex i Hasselforsreviret, sju i Kilsbergsreviret och åtta i Uttersbergsreviret. Dessutom fanns ett vargpar i Ulriksbergsreviret och två ensamma stationära vargar i Nittälvsdalen respektive Karlskoga-Loka trakten.

Under inventeringsåret 2005-2006 har 12-15 föryngringar av lodjur konstaterats i länet. Därmed har lodjuren ökat markant jämfört med tidigare års inventeringar.

Inga föryngringar av björn har konstaterats inom inventeringsperioden. Däremot har ej kontrollerade rapporter om björn förekommit regelbundet i norra delen av länet. I maj i år har en ensam björn konstaterats norr om Nora.

Kungsörn förekommer regelbundet både i norra och södra delarna av länet, men inga föryngringar är konstaterade inom inventeringsperioden.

Järv förekommer inte i Örebro län.

Tidsomfång och metodik

Denna rapport gäller reproduktionssäsongen 2005 och spårningssäsongen 2005/2006 (2005-05-01 till 2006-08-16).

Varg har spårats av Länsstyrelsens fältpersonal kontinuerligt under vintern för att särskilja olika revir och för att bedöma antalet individer inom de olika reviren. Hela länets yta omfattas av denna verksamhet. Det faktum att vargar i flera revir hade radiosändare har väsentligt underlättat särskiljningen.

Samtliga lodjursgrupper som påträffades vid denna inventering kvalitetssäkrades av Länsstyrelsen. Vissa kompletterande uppgifter har inhämtats från loforskningsprojektet samt genom spårningar utförda av fältpersonalen vid andra tillfällen. Kontinuerlig kvalitetssäkring av rovdjursrapporter sker fortlöpande i hela länet under hela året.

Bedömningen för kungsörn och björn baseras i huvudsak på rapporter som ej kvalitetssäkrats av Länsstyrelsens fältpersonal. Länsstyrelsens egen fältpersonal har under året själva observerat ett antal kungsörnar och även rapporteringssystemet SVALAN har utnyttjats. Det är främst fråga om ungfåglar som observeras spritt i hela Örebro län. Inga björnar observerades under inventeringsperioden, men under maj i år konstaterades en ensam björn norr om Nora.

Varg

Hasselforsreviret

Spårning under vintern har visat att sex vargar fanns i reviret, vilket innebär att föryngring i reviret är säkerställd enligt föreskrifternas kriterier. Reviret berör kommunerna Laxå, Degerfors, Hallsberg och Lekeberg, och går även något in i Vämlands län.

Kilsbergsreviret

Spårning under vintern har visat att minst sju vargar fanns i reviret, vilket innebär att föryngring är säkerställd enligt föreskrifternas kriterier. Reviret berör kommunerna Örebro, Karlskoga, Nora och Hällefors.

Ulriksbergsreviret

I detta revir, som delas med Dalarnas län, fanns i fjol en ensam varghane (Ulrik). Under andra halvan av 2005 hade han sällskap av en tik som märktes under vintern tillsammans med Ulrik. Paret har sedan troligen fått ungar under våren 2006. Reviret berör i vårt län kommunerna Hällefors och Ljusnarsberg, men han har även gjort enstaka besök i Lindesbergs kommun.

Uttersbergs-reviret

Det nya reviret har producerat valpar 2005 enligt vinterns spårningar. Minst åtta djur har konstaterats. Även detta par märktes tillsammans med ett antal valpar under vintern. Senare har man konstaterat att paret inte längre är intakt och att reproduktion troligen kan komma att utebli 2006. Reviret omfattar delar av Lindesbergs kommun i trakterna av Grimsö och Uttersberg, men är huvudsakligen inne i Västmanlands län.

Ensamma stationära vargar

Vinterns spårningar har visat att ytterligare två stationära vargar fanns i Örebro län. Den ena revirmarkerade och fanns i trakten av Karlskoga-Loka, och in i Värmlands län. Den andra fanns i anslutning till det nordliga Ulriksbergsreviret, men revirmarkerade inte. Flera rapporter om vargobservationer utanför de kända reviren har inte kunnat kvalitetssäkras, men kan till viss del härröra från ensamma vargar på vandring.

Preliminär bedömning av föryngringar 2006

Länsstyrelsens fältpersonal har konstaterat ett flertal indikationer på att föryngring har skett i Kilsbergsreviret, Ulriksbergsreviret och i Hasselforsreviret. Inga fungerande sändare finns för närvarande i dessa revir. Uttersbergsparet har sändare, även om tekniken ibland krånglar, men troligen har föryngring inte ägt rum under våren. Kommande vinters spårningar får visa hur det faktiskt ligger till.

Lodjur

Ett utökad och intensivt arbete har lagts ner på att säkerställa antal föryngringar av lodjur. Resultatet visar att minst 12 och max 15 lohonor har fått ungar 2005. Min-siffran tas fram genom att särskilja olika honor från varandra genom långa spårningar och samtidig spårning i flera områden. I vissa fall måste avtåndskriterier användas, vilket bygger på att avståndet är så stort mellan två samtidiga spårningar att sannolikheten är tillräckligt stor att det rör sig om två olika honor som åtföljs av ungar. Med dessa kriterier har Länsstyrelsen gjort bedömningen att minst 12 loföryngringar skett. Max-siffran 15 inkluderar spårningar som gjorts där det finns en möjlighet att det är fråga om ytterligare en separat hona, men där detta inte kunnat styrkas enligt uppsatta kriterier.

Några av lodjursgrupperna spårades över kommungränser. En grov fördelning av lofamiljerna visar att 7-5 föryngringar finns i länets norra delar (Hällefors, Nora-Lindesberg, Ljusnarsberg), 4-6 i mellersta området och 3 i södra länsdelen. I vintras beslutades om tillstånd att få jaga två lodjur i länets norra del. Genom överskjutning blev det tre som fälldes, en i vardera kommunerna Hällefors, Ljusnarsberg och Lindesberg.

Björn

Flera observationer av björn i länets norra halva är kända, dels genom rapporter direkt till Länsstyrelsen och dels genom notiser i massmedia. Observationerna har skett på barmarkstid och är mycket svåra att kontrollera. Inga kvalitetsäkrade observationer har kunnat göras under 2005/-06. Däremot har en björn observerats av egen personal och allmänhet norr om Nora under maj 2006. Länsstyrelsen bedömer att förväxlingsrisken är mindre för björn än för de andra stora rovdjursarterna bortsett från vildsvin som börjar bli allt vanligare i länet. Sannolikt är de björnar som observerats utvandrade hanar från Dalarna. Inga säkra tecken finns på någon föryngring av björn i vårt län.

Kungsörn

Kungsörn har observerats i hela länet vid åtskilliga tillfällen. Det rör sig om regelbundna och tillfälliga förekomster men så vitt vi vet inga häckningar. Rapporteringssystemet "Svalan" (<http://svalan.environ.se/rappsyst/index.htm>) anger 60-80 rapporter årligen av kungsörn. Observera att två eller flera rapporter kan härröra från en och samma individ och att säkerheten i observationerna varierar. Det rör sig i de flesta fall om unga fåglar eller häckfåglar på väg norrut under sträcktid.

Skadeutveckling

Trots en total ökning av antalet rovdjur i länet minskar de skador som årligen orsakas av rovdjur. Antalet angrepp har sjunkit de senaste tre åren och tros vara ett resultat av stängslingsarbetet och det faktum att människor blir allt mer vana med att ha rovdjur kring sig. Detta påverkar djurhantering och olika former av egeninsatser.

Länsstyrelsen tilldelas årligen medel för skadeförebyggande åtgärder och har utarbetat en generös policy för hur ansökan om bidrag kan göras.

Kjell Johansson
Rovdjursansvarig
Länsstyrelsen i Örebro län

Länsstyrelsen Örebro län

Postadress
701 86

Besök
Stortorget 22

Fax
019-19 30 10

Internet
www.t.lst.se

E-post
lansstyrelsen@t.lst.se

Tfn växel
019-19 30 00